

2.7. Az alá-fölérendelt kapcsolatokra vonatkozó irányelvek, gyermek- és ifjúságvédelem

2.7.1. Az alá-fölérendelt helyzetekkel kapcsolatos alapelvek

A katolikus iskola meggyőződése, hogy minden közösség Istentől származik. A közösség tehát szent hely, amely egyedül képes csodákra, és ahol mindenkit, a leggyengébbeket is, megillet a tisztelet, a szeretet, a remény és a méltóság. Bármely helyzet álljon is elő, ennek a négynek a megőrzésére kell törekedni. Keresztény hivatásunk éppen akkor szólít a leginkább Krisztus követésére, amikor úgy érezzük, hogy az adott helyzetben ez a négy már nem működik. És ha emberi gyengeségünk teret is ad a csalódásnak, a négy közül a leginkább irányíthatóról: a tiszteletről nem mondhatunk le semmilyen indokkal vagy megfontolásból sem. A tisztelet kultúrájában való megmaradás vezet vissza bennünket a reményhez, a szeretethez, emberi méltóságunkhoz.

Minden embernek vannak gyengeségei és kerülhet kiszolgáltatott, azaz védelemre szoruló helyzetbe. Ennek alapján az iskola közössége az alábbi elvekre építi a mindenkori gyengébbeket is védő működését:

1. A védelemre szorulók jogait tükröző szemlélet: az iskola bármely területén, működésének bármely eleménél kritérium, hogy érvényre juthatnak-e a védelemre szorulók, különösen is a gyermekek jogai.
2. A bevonás elve: a döntések meghozatalánál alapvető, hogy a döntéssel érintettek időben értesüljenek a döntésről, és lehetőségük szerint érdemben véleményezve sőt alakítva a folyamat eredményét, részesévé váljanak a döntésnek, hogy így felelősséget is vállaljanak benne.
3. A magánszféra védelme: a személyes adat védelme lényeges része a személyiségvédelemnek így a gyermekvédelemnek is. Titoktartási dilemma esetén a titok birtokosa forduljon a Védelmi Csoport bármely tagjához tanácsért arra vonatkozóan, hogy a védelemre szoruló érintettek érdekei tekintetében jó-e vagy káros a titok tiszteletben tartása!
4. Átláthatóság: Az átláthatóság egyértelmű és mindenki számára világos eljárások meglétét jelenti. A működési protokollok olyan intézményi kultúrához segítenek, amely minden szereplő számára biztonságot nyújt, segít feltérképezni és megszüntetni a tabuk és félelmek szűrkezónáit, erősíti az egyértelmű és tiszta kommunikációt, a korai visszajelzés és az önreflexió lehetőségeivel megtanít beismerni a hibákat és így tanulni belőlük, azaz megelőzésre építve otthonos környezetet teremt.
5. Élethosszig tartó tanulás: A szüntelen megtérés Szent Benedeki feladatát követve iskolánk munkatársai és diákjai folyamatos önreflexióval, a lelki életben egyre mélyebbre haladva érzékenyítik önmagukat és környezetüket a védelemre szorulók szükségleteinek felismerésében.

2.7.2. Bántalmazásnak minősíthető, tiltott magatartásformák

Bántalmazásnak minősül, így tiltott cselekmény minden olyan magatartás, amely visszaél a másik ember kiszolgáltatott helyzetével, ide értve a virtuális térben történő visszaéléseket is. Kiszolgáltatott helyzetben van mindenki, aki a másikkal szemben valamilyen függésből eredően képtelen vagy csak korlátozottan képes akaratát kinyilvánítani, és aszerint cselekedni, vagy a függésből eredően akaratának már a kialakítása is kórosan és a helyzetére kedvezőtlenül befolyásolt. Kiszolgáltatott helyzetben lévőknek kell tekinteni a kiskorút a nagykorúval szemben, a nagykorú diákot a tanárral szemben, a beosztottat a főnökkel szemben. Mérlegelés

alapján általában kiszolgáltatott helyzetben lévőknek kell tekinteni a fiatalabb/gyengébb diákat az idősebb/erősebb diákkal szemben; az adott csoport dinamikájában magára maradt a sokaságban résztvevőkkel szemben; és a védekezésre képtelen vagy csak aránytalan erőfeszítések árán képes személyt a védtelenséget kihasználóval szemben.

Ezek alapján bántalmazásnak minősül különösen:

- a szexuális visszaélés, mint például
 - kiszolgáltatott helyzetben lévő személlyel létesített szexuális kapcsolat;
 - erotikus töltetű online vagy valós térben történő kommunikáció, trágár viccek, megjegyzések, erotikus témák felhozatala kiszolgáltatott helyzetben lévő személynek;
 - kiszolgáltatott helyzetben lévő személy számára pornográf tartalmak mutatása, ajánlása, ilyen tartalom elérésének megkönnyítése akár online akár valós térben;
 - erotikus érzelm bármilyen kimutatása kiszolgáltatott helyzetben lévő személlyel szemben;
 - kiszolgáltatott helyzetben lévő személlyel szembeni erotikus töltetű, vagy ilyennek érzékelhető érintések, minden esetben a másik fél érzékenységét véve alapul (határátlépés akkor történik, amikor a másik úgy érzékeli, hogy intimitása határait valaki megsértette);
 - intim helyzettel való visszaélés (balesetelhárítás kivételével a zuhanyzás közbeni bármilyen jelenlét; az öltözködés idejében való, intim szférát sértő, szándékos és pedagógiailag, egészségügyileg vagy biztonságtechnikailag indokolatlan jelenlét; a felkeltés szándékosan intim szférát sértő módja);
 - a pornográf tartalommal való zaklatás;
 - pornográf tartalomnak a kiskorúak számára hozzáférhető helyen való tárolása;
- a fizikai bántalmazás, mint például
 - alvásidő-megvonás
 - megalázó testhelyzetbe vagy gyakorlat elvégzésére való kényszerítés
 - tetteleges becsületsértés (pofon, csípés, rúgás, ütés, hajhúzás)
 - könnyű vagy súlyos testi sértés
- a verbális bántalmazás, mint például:
 - a teljesítmény értékeléséhez fűzött gúnyos kommentárok, megjegyzések, metakommunikációs megnyilvánulások;
 - feladatok kiadása során megalázó helyzetek teremtése vagy megalázó kihasználása;
 - ruházkodáshoz, külső megjelenéshez, viselkedési formákhoz fűzött gúnyos kommentárok, megjegyzések;
 - a névvel való visszaélés, különösen is gúnynév használata;
 - becsmélés, hozzátartozó vagy barát, ismerős becsmélése;
 - sértő híresztelés;
 - érzékeny adattal való visszaélés;
- a pszichés bántalmazás, mint például:
 - a megfélemlítés, amely során pedagógiailag indokolhatatlan eszközökkel, mint például szeretetmegvonással, zsarolással, a hátrányok alóli manipulatív, nem a diák javát szolgáló mentesítéssel vagy ilyen jellegű előnyök ígéréssel bárki olyan függő viszonyba kerülhet, amely az adott nevelési helyzeten túlterjeszkedik, és a kiszolgáltatott helyzetben lévő személy döntési szabadságát korlátozza;
 - a bullying (iskolában erőszak, kortárs zaklatás), amely során a kiszolgáltatott személy ismételt és hosszabb időn át negatív, személyiségét sértő,

szabadságát korlátozó cselekedeteknek vagy helyzeteknek van kitéve egy vagy több más személy részéről;

- a szociális kapcsolatok fenntartásának nehezítése illetve lehetetlenné tétele (mobbing);
- a túlzó bizalmi viszony, amelyben a felnőtt a diákkal olyan bizalmas információkat oszt meg önmagáról, kapcsolatairól, más személyekről, amelyek révén megfordulhat a segítő kapcsolat iránya, és a diákra helyeződhet az az elvárás, hogy magát a felnőtt érzelmi problémáinak alárendelve kiszolgálja a felnőtt szakmailag-pedagógiailag nem indokolható igényeit.

2.7.3. A védelemre szorulókkal kapcsolatos feladatok iskolai felelősei

A visszaélésekkel szembeni küzdelem mindenkinek a feladata. Az ifjúságvédelemmel és tágabban értelmezve a védelemre szorulókkal kapcsolatos feladatok koordinációjára az igazgató ifjúságvédelmi felelősököt nevez ki (Védelmi Csoport). A csoportnak lehetőség szerint egyik tagja az iskola vezetőségéből legyen kinevezve, a másik két tag kinevezésére pedig a nevelőtestület véleménye (titkos választása) alapján kerüljön sor. A tagság a megbízás visszavonásáig vagy a lemondásig tart. Az iskola biztosítson szakirányú továbbképzést a csoport tagjai számára!

A Védelmi Csoport megszervezi, hogy az osztályfőnökök és a nevelőtanárok a diákokat tájékoztassák arról, hogy milyen problémával, hol és milyen időpontban fordulhatnak hozzájuk, továbbá, hogy az iskolán kívül milyen gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményt kereshetnek fel. A diákok tájékoztatására készüljön plakát is.

A Védelmi Csoport saját szabályzat szerint működik. Működési körében tanácsot ad a nevelőtestület érintett tagjainak. Gyermekbántalmazás vélelme vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető veszélyeztető tényező megléte esetén kezdeményezi, hogy az igazgató értesítse a gyermekjóléti szolgálatot. Javaslatot tesz az iskola által működtetett támogatási rendszer kedvezményezettjeire. Tevékenységéről rendszeresen beszámol az igazgatónak.

2.7.4. Jelzési kötelezettség visszaélés gyanúja esetén

A bántalmazás elleni védelem mindenkinek a feladata. A bántalmazás passzív szemlélője – bár aktívan nem közreműködik – mulasztásával részesévé válik a bántalmazó helyzet fennmaradásának. Az ilyen fajta mulasztás kiskorúnak és felnőttnek egyaránt felróható. Ezért visszaélés gyanúja vagy ténye esetén a helyzet megszüntetésének kötelezettsége mindenkire vonatkozik. Amennyiben más eszköz nincsen, vagy nem tűnik célravezetőnek, mindenki köteles gondoskodni arról, hogy a tudomására jutott esetről a megfelelő védelmi fórum értesüljön.

Bántalmazás gyanúja esetén mérlegelni kell, hogy vajon maga a bántalmazott megerősíthető-e olyannyira, hogy kiszolgáltatott helyzetéről és a bántalmazásról maga jelentést tudjon tenni a megfelelő védelmi fórumnak, hiszen ezen megerősítés által könnyebben megszüntethető a kiszolgáltatott helyzet, valamint könnyebben megszüntethető a megelőzhető a kiszolgáltatott helyzet megismétlődése. Amennyiben ez nem lehetséges, vagy aránytalanul hosszú időbe telne, úgy a jelzést a tudomást szerzőeknek kell megtennie az alábbiak szerint.

Ha bárki egy diákról, vagy a Főapátság területén tartózkodó kiskorúval kapcsolatban olyan ismeret birtokába jut, amely bántalmazás gyanújára ad okot, jeleznie köteles a diák osztályfőnökének és a prefektusának. Ha az osztályfőnök vagy a prefektus a gyanút megalapozottnak tartja, vagy ha a harmadik ilyen bejelentés érkezik hozzájuk, értesíteni kell a Védelmi Csoportot. Titoktartási dilemma esetén a titok birtokosa forduljon a Védelmi Csoport bármely tagjához tanácsért arra vonatkozóan, hogy jó-e vagy káros a titok tiszteletben tartása. Ennek elmulasztása felróható a titok birtokosának.

Amennyiben a védelemre szoruló kiskorú személy nem az iskola diákja, és a bántalmazás gyanúja a főapátság területén kívül merült fel, az esetet a kiskorú szüleinek vagy a gyámhatóságnak vagy a rendőrségnek jelenteni kell.

Amennyiben a védelemre szoruló személy nagykorú, a bántalmazás gyanúját iskolai bántalmazó vagy bántalmazott munkatárs esetén a Védelmi Csoportnak, főapátsági bántalmazó vagy bántalmazott munkatárs esetén a főapátság ezzel a feladattal megbízott állandó bizottságának kell jelenteni.

Annak mérlegelésével, hogy a titoktartás is a diákot védi és a titok felfedése is (esetleg egy másik) diákot véd, azonnali beavatkozás szüksége esetén mihamarabb, de legkésőbb az értesülést követő nyolcadik napon, súlyos bántalmazás gyanúja esetén 72 órán belül a titok birtokosának jeleznie kell az esetet a megfelelő védelmi fórum felé. Azonnali beavatkozást nem igénylő esetben (igény szerint akár a Védelmi Csoport egy tagjának bevonásával) meghatározható az a határidő, amely a diák felkészítésére elegendő, hogy maga álljon elő a bejelentéssel.

Minden esetben lényeges, hogy a sértett kilétéről abban az esetben és olyan körben értesíthetőek az érintettek, hogy az a sértett helyzetét ne nehezítse.

2.7.5. A Védelmi Csoport eljárásrendje

A fenntartó indítványával, az iskola közösségének védelmére, a felmerülő panaszok meghallgatására és a bántalmazások és visszaélések első kivizsgálására, a nevelőtestület véleményének kikérése után az igazgató háromfős védelmi csoportot állít fel az alábbiak szerint:

1. A védelmi csoport feladata, hogy minden beérkező vagy észlelt panaszt, jelzést, bejelentést (a továbbiakban: bejelentés) alaposan vizsgáljon ki, értékelje a vizsgálat eredményét, majd a vizsgálat eredményéről tájékoztassa a megfelelő további fórumot. Anonim jelzésnél (pl. panaszláda esetén) a konkrét eset pontos leírását bejelentésként kell kezelni. Összeférhetlenség lehetőségének felmerülése esetén az érintett tag a védelmi csoport titkos és egyhangú szavazata esetén vehet részt az eljárás egészében vagy annak elkülöníthető részében.
2. A csoport a hozzá beérkező és az általa elvégzett ügyek minden mozzanatát dokumentálja és a keletkezett iratokat az erre megfelelően kialakított zárható irattári részben oly módon őrzi, hogy az csak a védelmi csoport számára lehessen hozzáférhető. Az ügymenetet könnyítendő a csoport űrlapot készít és tesz elérhetővé a bejelentések számára.

3. A csoport sürgős esetben még a bejelentés napján visszaigazolja a bejelentőnek és indokolt esetben az érintetteknek az eljárás megindítását. Egyéb eseteknél ez a határidő a bejelentést követő iskolaidei szerda.
4. A vizsgálat folyamán a beérkező bejelentést a csoport haladéktalanul, de legkésőbb nyolc iskolai napon belül megtárgyalja, kijelölve saját köréből a bejelentéssel foglalkozó felelőst. A felelős a bejelentés lehető legteljesebb feltárásába kezd. Amennyiben az eset súlya megkívánja, a csoporttal való rövid egyeztetés után haladéktalanul, de legkésőbb nyolc iskolai napon belül megteszi a jelen szabályzatban megkívánt lépéseket. A vizsgálat folyamán indokolt esetben bárkit megszólíthat, a főapátság bármely munkatársától, vagy külső szakembertől segítséget és közreműködést kérhet, a személyiségi jogok, különös tekintettel is a bejelentő jogainak és érdekeinek megsértése nélkül. Amikor felelős úgy látja, hogy a bejelentésnek utána járt, a csoport elé tárja a vizsgálat anyagát. A csoport a vizsgálat kiegészítését rendelheti el, ha további tisztázatlanságokat észlel.
5. Amennyiben a csoport kielégítőnek tartja a vizsgálatot, értékeli annak eredményét. Ha a bejelentés minden kétséget kizáróan alaptalan, úgy a bejelentőt – ha ez lehetséges – személyesen értesíti a vizsgálat eredményéről, és a vizsgálatot lezárja. Ha a bejelentés nem alaptalan, a csoport értesíti az érintett szüleit. Az értesítésben az eljárás részeinek és lezárásának előre látható határidejéről is nyilatkozni kell.
6. Ha a vizsgálat eredménye szerint a csoport saját hatáskörben eljárva kielégítően kezelni tudja a feltárt helyzetet, egyeztető eljárást kezdeményez az érintettek bevonásával. Az egyeztető eljárás során az érintettek számára kommunikációs, pedagógiai, mentálhigiénés segítséget nyújthat, vagy pszichológiai szakértőt vonhat be. Feltárja a konfliktushelyzet gyökerét és az esetleges sérelmeket orvosolja. Ha az egyeztető eljárás minden fél számára teljes mértékben megnyugtató, lezárja az ügyet.
7. Ha a vizsgálat eredménye szerint a sérelem olyan súlyú, hogy azt a csoport saját hatáskörben nem tudja kielégítően kezelni, vagy más körülmény ezt megkívánja, a csoport a bejelentőt megerősíti, és minden eszközzel segíti abban, hogy panaszával mielőbb a megfelelő fórumhoz forduljon: gyermekvédelmi panasznál a főapátság állandó bizottságához, fegyelmi ügyekben pedig az igazgatótanácshoz. Amennyiben a bejelentő ehhez hozzájárul, a csoport a panaszt és a vizsgálat eredményét, valamint a megfelelő lépésekre vonatkozó javaslatot maga is eljuttathatja a megfelelő fórumhoz.
8. Ha a bejelentő elzárkózik további fórum bevonásától, vagy az eset súlya és a közvetlenül fenyegető veszélyhelyzet megkívánja, úgy a Gyermekvédelemről és a Gyámügyi Igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 17. §. (1)/c pontja és (2) bekezdése szerint a csoport a főapátság gyermekvédelmi bizottságánál kezdeményezi, hogy a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál bejelentést tegyen, ugyanígy a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén hatósági eljárást kezdeményezzen.
9. Amennyiben a védelmi csoport határidőt mulaszt, vagy más lényeges részletében eltér az eljárásrendjétől, aki erről tudomást szerez, köteles először a Védelmi Csoportot az elmulasztott lépés megtételére felhívni, amely felhívást a főapátság állandó

bizottsághoz is egyidőben megküld. A mulasztás következményeiről a főapátság állandó bizottsága határoz.

10. A Védelmi Csoport a munkájáról statisztikai jellegű, az iskolaközösség számára éves beszámolót készít, amelyet az iskola július hónapban a tanárok, a diákok, a szülők és a fenntartó számára elérhetővé tesz.

2.7.6. Gyermekvédelmi irányelvek új munkatársak felvételénél

Az iskola – bármely jogviszonyban – új alkalmazottat csak úgy vehet föl, ha a jelöltnek van erkölcsi bizonyítványa, és két előző munkahelyéről, vagy ennek hiányában más hitelt érdemlő helyről ajánlást hoz. Nevelőtanár esetében pozitív eredményű pszichológiai alkalmassági vizsgálat is szükséges az alkalmazás feltételeként.

Az új belépők az iskolakezdés előtt tréningen vesznek részt, amely során megismerik az alapidokumentumainkat. A rendszeres nevelőtestületi alkalmak keretét adnak az alapidokumentumok ismeretének megerősítésére.

2.7.7. Gyermekvédelmi szabályok külsős személyek esetében

Külső vállalkozóként, alvállalkozóként, főapátsági (fenntartói) alkalmazottként vagy más intézmény alkalmazottjaként az iskola területén vagy érdekkörében munkát végző személyek esetén a mindenkori munkáltató belső szabályzataiban lévő gyermekvédelmi jellegű, a fentiekhez hasonló alkalmazási feltételek meglétének vizsgálata szükséges. Amennyiben ilyen kritériumok a munkáltató szabályzataiban nincsenek, úgy az iskola vagy maga kéri a munkát végzők esetére a saját kritériumainak érvényesülését, vagy gondoskodik a munkát végző folyamatos kíséréséről.

Külsős (nem az iskolával jogviszonyban lévő) kiskorú az iskola területén éjszaka csak szülői beleegyezéssel igazgatói engedéllyel és dedikált felügyelővel tartózkodhat. Nem hozzátartozó felügyelő esetén a más intézmény alkalmazottjára vonatkozó eljárást kell követni.